

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

КУРСОВА РОБОТА

з теорії і методики фізичного виховання

на тему: **Систма фізичного виховання в різних
країнах світу (на прикладі США)**

Студентки ступеня вищої освіти бакалавра
Спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я
людини)

Освітня програма Середня освіта. Здоров'я
людини

Попова Дмитра Ігоровича

Керівник – кандидат наук з фізичного виховання і
спорту Маринчук П.І.

Розширена шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

м. Вінниця – 2020 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПИТАННЯ.....	5
1.1. Порівняльний аналіз і вивчення ефективності спортивно-ігрового методу організації фізичного виховання у зарубіжних освітніх системах.....	5
РОЗДІЛ 2 МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	12
2.1. Методи дослідження.....	12
2.2 Організація дослідження.....	12
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	13
3.1. Структура середньої освіти США.....	13
ВИСНОВКИ.....	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	20

ВСТУП

Актуальність. Останнім часом спостерігається підвищений інтерес громадськості та відповідних державних органів управління до особливостей організації та проведення уроків фізичної культури в середніх школах. Суттєві зміни відбуваються в програмно-нормативному забезпеченні, що у свою чергу призводить до корекції змісту практично усіх форм фізичного виховання насамперед уроків. Серед позитивних сторін цього процесу можна відмітити факт широкої дискусії між фахівцями різних сфер та значний резонанс проблем фізичного виховання у засобах масової інформації.

Реформи процесу фізичного виховання в середній школі повинні опиратися на здобутки науки у сфері фізичної культури та спорту, тобто відповідати принципу науковості.

Усі зміни мають базуватися на об'єктивних даних науки, у тому числі й медицини, фізіології, педагогіки тощо. Неодмінною складовою цього процесу є врахування досвіду провідних країн світу.

Слід зазначити, що об'єктивний аналіз особливостей організації фізичного виховання у найрозвинутіших країнах дозволить уникнути можливих помилок у процесі реформування вітчизняної освітньої галузі. У публікації ми детальніше зупинимося на аналізі програм із фізичного виховання, які застосовуються в системі середньої освіти США.

Особливості організації середньої освіти в США не одноразово були об'єктом дослідження різних науковців. Значну кількість своїх праць цій проблемі присвятила О. В. Віндюк. Зокрема автор аналізувала історію шкільних програм із фізичного виховання у США (2001 р.) [2] та значення фізичної культури як складової здорового способу життя.

Низку досліджень щодо американської системи освіти О. Бессарабовою на тему «Освітні стандарти середньої школи США: стан та

тенденції розвитку» (2006) [1] та Д. Корфа «Правові основи фінансування освітніх США» (2009) [3].

У цих працях автори аналізують програмно-нормативне забезпечення середньої освіти в США.

Детальний аналіз специфіки фізичного виховання в Англії провела І.Турчик, яка висвітлила результати свого дослідження в багатьох наукових публікаціях [4].

Разом з цим у доступних нам літературних джерелах ми не знайшли окремо структурованої інформації щодо процесу фізичного виховання в середніх школах США, зокрема його програмного забезпечення.

Об'єкт дослідження – система фізичного виховання і спорту учнів у США.

Предмет дослідження – мета, завдання, зміст і форми фізичного виховання та спорту учнів у США.

Мета дослідження – визначення специфіки програм із фізичного виховання в системі середньої освіти США.

Завдання дослідження:

1. Встановити підходи до формування програм із фізичного виховання у системі шкільної освіти США.
2. Виявити структури, що відповідають за програмно-нормативне забезпечення фізичного виховання в середніх школах США.

Практична значимість роботи полягає в узагальненні та поширенні інформації про фізичне виховання і спорт в США та в інших європейських державах, досвід яких може бути використаний у системі фізичного виховання школярів України

Структура та обсяг роботи. Курсова робота написана на 21 сторінках машинописного тексту, складається з вступу, трьох розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку літератури який включає 15 джерел.

РОЗДІЛ I

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПИТАННЯ

1.1. Порівняльний аналіз і вивчення ефективності спортивно-ігрового методу організації фізичного виховання у зарубіжних освітніх системах.

У більшості країн світу фізичному вихованню підростаючого покоління приділяється значна увага, хоча у деяких країнах у зв'язку з економічними проблемами цей предмет є обов'язковим лише формально. Відмінною рисою програм фізичного виховання у більшості країн є велика ступінь варіативності. Відсутня деталізація уроків, які мають не навчальний, а скоріше, тренувальний характер з використанням ігор, естафет, змагань.

За даними А.Ю.Альджамалаві [1], кількість обов'язкових занять з фізичного виховання у зарубіжних країнах коливається від 2 до 7 на тиждень. Так, наприклад, у Новій Зеландії урок фізичної культури проводиться щоденно. Така ситуація і у США: у 14 штатах щоденні уроки фізичної культури передбачені у 1-6-х класах; у 7 штатах – у 7-8-х класах; у 5 штатах – у 9-12-х класах. В Англії, Франції і на Кубі рекомендовано проводити 5 занять на тиждень, в Австралії, Німеччині та Японії – 4 уроки на тиждень. У Бельгії, Болгарії, Угорщині, Румунії, Чехії, Швейцарії, Швеції, Фінляндії – 3 уроки на тиждень.

Дещо докладніше зупинились на організаційно-методичних аспектах фізичного виховання молодших школярів (діти 5-7 років) у США. Фізична культура і спорт у цій країні розглядаються як один з головних факторів виховання населення, особливо дітей.

У цій країні існує декілька моделей побудови програми з фізичного виховання, а саме [10]:

- модель «Розвивальне фізичне виховання»;

- програма «Ігри-пригоди»;
- програми оздоровчого спрямування;
- модель «Інтегративне фізичне виховання»;
- програми спортивного спрямування.

На думку американських фахівців, ефективне використання запропонованих моделей в окремо взятій школі можливе лише за умов врахування низки факторів, які обумовлюють якість реалізації програми: індивідуальних особливостей учнів, ступеня матеріально-технічного забезпечення, особливостей місцевої громади і т. ін.

Т.Ю.Осадча та І.Г.Максименко [10] визначили основні характеристики американських програм. *Модель програми «Розвивальне фізичне виховання»*. Відмінною особливістю даного типу програм є врахування індивідуальних особливостей учнів. Програма передбачає застосування таких видів рухової активності, які сприяють: 1) підвищенню рівня фізичної підготовленості учнів; 2) вдосконаленню рухових вмінь і навичок; 3) розвитку інтелектуальних здібностей; 4) соціалізації особистості. Програма включає теми, які пов'язані з формуванням і вдосконаленням основних рухових вмінь і навичок, розвитком фізичних якостей. Найчастіше такий тип програми застосовують у початковій школі, де одним з пріоритетних є завдання оволодіння учнями базовими руховими вміннями та навичками.

Модель програми «Ігри-розваги». Основними завданнями даного типу програм є:

- розвиток в учнів здібності раціонально використовувати засвоєні знання, уміння й навички у нестандартних (експериментальних) ситуаціях;
- формування в учнів вмінь ефективно співпрацювати у процесі вирішення проблемних ситуацій;
- виховувати в учнів почуття впевненості у собі та поваги до оточуючих.

В якості одного з видів рухової активності рекомендують використовувати ігри, в яких основна увага приділяється формуванню навичок колективної взаємодії. Також широко застосовується метод вирішення проблемних ситуацій. Культивуються і традиційні види рухової активності – баскетбол, волейбол, акробатика та ін.

Однією з переваг використання даної моделі програми є ефект формування високого рівня мотивації учнів, оскільки їх діяльність на уроці є нестандартною.

Програми оздоровчого спрямування. Основна мета цих програм – сформувати в учнів знання, вміння і навички щодо ведення активного, здорового способу життя. Департамент охорони здоров'я і соціальних служб США рекомендує щоденні заняття руховою активністю середньої інтенсивності, а також заняття високої інтенсивності декілька разів на тиждень для всіх дітей, починаючи з дворічного віку.

У програмах цього типу формулюються такі завдання процесу навчання:

- вивчення дітьми великої кількості видів рухової активності;
- формування у дітей навичок самостійної оцінки рівня власної фізичної підготовленості;
- використання таких видів навчальної діяльності, при засвоєнні яких учні мають можливість обирати необхідний рівень складності і досягати успіху;
- досягнення максимальної ефективності використання часу уроку (мінімум 50% часу учні повинні бути фізично активними);
- забезпечення можливості обирати види рухової активності у межах шкільної програми і у позашкільних закладах.

Програма інтегрованого фізичного виховання. Основним завданням даного типу програм є забезпечення інтеграції навчального матеріалу двох і більше предметів для підвищення ефективності викладання кожного з них формування у дітей здатності до раціонального використання засвоєних

знань, умінь і навичок в контексті реального життя. Частіше всього фізичне виховання інтегрують з природними дисциплінами та математикою.

Програма такого типу може включати такі теми «Ритм» (з використанням концепцій ритму в поезії та різних видів рухів), «Форми» (з використанням концепції форми у фізиці та у «творчих» рухах у танці), «Літні Олімпійські ігри» (вчитель використовує матеріал з фізичного виховання, літератури, малювання). Частіше інтегроване фізичне виховання застосовують у початковій школі.

Програми зі спортивною спрямованістю. Програми цього типу визначають, яким чином у змісті шкільного фізичного виховання може бути представлений спорт як частина культури нації. Також програмою передбачено участь дітей у різних видах спортивної діяльності.

Головними відмінностями таких програм є:

- планування навчального матеріалу не за темами, а у форматі «сезонів» різних спортивних ігор (5-6 сезонів протягом навчального року);
- забезпечення участь кожного школяра у певній команді (у межах класу можуть бути сформовані одна або декілька команд) протягом тривалого часу, наприклад, баскетбольного сезону або всього навчального року;
- планування занять у формі календарного сезону і розкладу тренувань у межах спортивного сезону;
- включення до розкладу найбільш значущих подій спортивного сезону, наприклад, фіналу чемпіонату з будь-якого виду спорту;
- ведення статистики результатів змагань та особистих досягнень кожного учня;
- створення атмосфери свята під час змагань, заохочення гідної спортивної поведінки.

Найбільш доцільним вважається створення мультимодельної навчальної програми, яка відповідає національним змістовим стандартом для

кожного класу. Розробка такої програми, на думку американських фахівців [11], включає наступні компоненти:

- рівень результатів, які прогнозують на кінець навчання – 12-й клас;
- пріоритетні змістові стандарти для кожного класу;
- модель навчальної програми, яка найбільш повно відповідає вимогам кожного стандарту.

Отже, характерними рисами системи фізичного виховання школярів у США є широке застосування принципів максимальної індивідуалізації та диференціації навчання.

Цікавим є досвід фізичного виховання у Китаї. Відомо, що ця країна є одним з лідерів міжнародного спортивного руху. Вражають її досягнення в економіці й науці, що свідчить про величезний потенціал Китаю. На нашу думку всім цим досягненням сприяє система підготовки підростаючого покоління. Яким чином вона здійснюється?

Фізичне виховання є важливою складовою роботи китайських навчально-виховних закладів – від дошкільних до вищих навчальних. У КНР функціонують біля 1 млн. навчальних закладів різних ступенів і профілю, в яких навчаються більше 200 млн. У сучасному світі це найбільш потужна система освіти. Основою якої є загальноосвітня школа. Фізичне виховання у китайських школах сприяє виконанню загальнонаціонального завдання: «підвищенню якості китайської нації», зміцненню здоров'я людей і затвердження у соціумі здорового способу життя.

Початковою ланкою системи освіти у Китаї є дошкільні заклади для дітей від 3 до 5 років. Фізичне виховання тут здійснюється в процесі ігор та спеціальних занять. У віці 6 років китайські діти вступають до першого класу обов'язкової 9-річної школи, де окрім обов'язкових навчальних занять з фізичного виховання передбачені у межах позакласної роботи 3 години на тиждень для занять спортом у кожному класі. У всіх школах, з врахуванням місцевих традицій та умов, практикується створення команд з різних видів спорту для участі у змаганнях [4, 6].

У змісті фізичного виховання у початковій і середній школі Китаю є певні відмінності, які обумовлені віковими особливостями учнів. У початковій школі – це основні рухи, ритміка, танці, плавання, різноманітні ігри з м'ячем, заняття національними і традиційними видами спорту.

У середній школі обов'язковими є заняття з елементами легкої атлетики, гімнастики, акробатики, баскетболу, волейболу, у-шу. У якості занять за вибором учні віддають перевагу плаванню, ковзанярському спорту, лижній підготовці, аеробіці та художній гімнастиці (дівчата). У китайських школах проводять багато різноманітних змагань, частіше всього з настільного тенісу, бадмінтону, міні-футболу, акробатики, гімнастики. З учнів середніх шкіл і студентів формують збірні команди провінцій і великих міст, які приймають участь у різноманітних змаганнях.

Отже у Китаї функціонує чітка система фізичного виховання підростаючого покоління, в якій широко представлений спортивно-ігровий метод і яка спрямована на різнобічну підготовку людини до життя.

Таким чином, можна говорити про наявність змагального та ігрового компонентів у системах шкільного фізичного виховання практично всіх регіонів світу. Цікавим є те, що у найбільш розвинутих країнах використання спортивно-ігрового методу є більш інтенсивним, ніж у слаборозвинутих.

Висновки до розділу 1

- В умовах національного погіршення стану здоров'я, рівня фізичної підготовленості дітей і молоді виникає гостра потреба у розробці нових напрямів і технологій фізичного виховання підростаючого покоління.

- Дослідження свідчать, що орієнтація на формування здорового способу життя у дітей і підлітків не завжди є ефективною. Програми формування здорового способу життя часто не викликають зацікавленості з боку школярів. Для цієї вікової групи більш привабливими є заняття спортивною спрямованістю.

- Аналіз педагогічної практики фізичного виховання показав, що спортивно- ігровий метод організації фізичного виховання є більш дієвим у вирішенні завдань підготовки підростаючого покоління до життя.

- У країнах з високою якістю життя, високим рівнем розвитку економіки фізичному вихованню підростаючого покоління приділяється значна увага.

Фізичне виховання є обов'язковою дисципліною у навчальних закладах різного типу, кількість навчальних годин різна, але, як правило, достатня.

- Складовою частиною фізичного виховання у цивілізованих країнах є позакласна і позашкільна робота. Змістом цієї роботи є заняття спортом, тобто, можна говорити про широке використання у фізичному вихованні Європейських країн, США, Австралії, Нової Зеландії саме спортивно-ігрового методу організації занять.

- Для найбільш розвинутих країн Сходу (Японія, Китай) також є властивим широке застосування спортивно-ігрового методу організації занять, але з врахуванням національних традицій фізичного виховання.

Таким чином, можна говорити про ефективність застосування спортивно-ігрового методу організації занять у практиці фізичного виховання різних країн, оскільки спорт є інструментом виховання характеру, самодисципліни, фізичної і рухової досконалості, здатності до суперництва у спорті і житті; він надає можливість людині вільно реалізувати себе у будь-якій сфері діяльності

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Для розв'язання поставлених завдань використовувався комплекс взаємопов'язаних теоретичних та емпіричних методів адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням дослідження: аналіз і синтез, індукція та дедукція, системний підхід, історичний метод, метод екстраполяції, метод комплексного дослідження історичних джерел.

2.2 Організація дослідження

На *першому етапі* вивчалася література з означеної проблеми, було визначено об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження, обрано його методологію .

Джерельною базою дослідження слугували фонди наукових бібліотек України: Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського (м. Київ); бібліотеки Національного університету фізичного виховання і спорту (м. Київ); Львівської обласної наукової бібліотеки ім. В.Стефаніка НАН України (м. Львів); Наукової бібліотеки Львівського Національного університету імені І.Франка (м.Львів); бібліотеки Львівського державного інституту фізичної культури (м. Львів), бібліотеки Російської державної академії фізичної культури (РГАФК, м. Москва, Росія); бібліотеки академії фізичного виховання у м. Гожув Велькопольский та у м. Гданськ (Польща), бібліотеки національного Британського музею (British National museum library). Було також опрацьовано офіційні сайти відділу освіти і науки (www.nc.uk.net, www.ncaction.org.uk), фізкультурно-освітнього центру для вчителів, студентів та учнів (www.physicaleducation.co.uk).

На *другому етапі* досліджень було узагальнено результати; виявлено особливості, що мають міжнародну цінність та можуть бути використані у процесі реформування системи фізичного виховання та спорту галузі фізичного виховання України; підготовано текст курсової роботи.

РОЗДІЛ 3

РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Структура середньої освіти США

Американська система освіти є досить заплутаною. Насамперед це пов'язано зі складною федеральною системою управління, що характерна лише для США.

Кожен із п'ятидесяти штатів має власний департамент освіти, який встановлює керівні принципи для своїх шкіл.

Освіта є обов'язковою для осіб до 16-18 років. Учні кожного класу отримують оцінки в кінці семестру за бальною шкалою: А (відмінно), В (вище середнього), С (середній рівень), D (нижче середнього) і F (незадовільно)[1].

Саме за такою системою здійснюється аналіз успішності учнів безпосередньо на уроках фізичної культури. Йдеться насамперед про оцінюванні рівня фізичної підготовленості школярів різного віку, яке проводиться на основі складання відповідних тестових нормативів[9].

Середня освіта у Сполучених Штатах Америки триває 12 років – навчаються діти віком від 6 до 18 років.

Її модель має таку структуру: початкова (елементарна) школа (від 6 до 12 років); середня школа (коледж середньої освіти); старшашкола (9-12 класи). Програма початкової школи (1-6 класи) включає англійську мову, літературу, математику, природознавство, суспільствознавство, трудове навчання, цикл естетичної освіти (малювання, музика, співи, ліплення), спорт і фізичне виховання, якому відводиться приблизно 1/6 частина часу, передбаченого на усі дисципліни.

Молодша середня школа (юніор хай скул – 7-9 класи) одну третину навчального часу відводить на вивчення загальної для всіх програми: англійська мова та мовленнєва культура, математика, природничі

дисципліни, історія США, всесвітня історія, фізичне виховання. Решта навчального часу віддається на вивчення елективних курсів (за вибором).

Старша школа (*англ. high school*) – останній етап середньої освіти в США, який триває з 9 по 12 класи. У цій школі учні мають право вільно обирати ті чи інші навчальні дисципліни. Проте для отримання диплому вони повинні виконати мінімальні вимоги, що встановлюються шкільною радою. При цьому на фізичну культуру відводиться 1-2 уроки.

У 2009 році було проведено спеціальне дослідження тенденцій фізичної культури у середніх школах США. Воно базувалося на аналізі практики фізичного виховання у відповідних закладах [10] і включало опитування вчителів. Спектр запитань охоплював широке коло проблем фізичного виховання. У межах курсової роботи ми зупинимося лише на деяких з них – тих, що є актуальними і для вітчизняної системи освіти.

На запитання «На чому акцентуються програми з фізичного виховання у вашій школі?» були отримані такі відповіді (табл. 1).

Таблиця 1

Пріоритети у програмах із фізичного виховання в середніх школах США

Варіанти відповідей	Початкова школа (%)	Середня школа (%)	Старша школа (%)	Загалом (%)
Оздоровчий фітнес	33	63	67	49
Рухові навички та форми рухів	53	17	13	33
Формування характеру, особиста та соціальна культура	12	12	12	12
Підготовка до змагань	2	9	8	6

Як видно з таблиці, у початковій школі програми із фізичного виховання спрямовані переважно на вирішення завдань формування та вдосконалення нових форм рухів.

У вітчизняній теорії фізичного виховання вони включаються до групи освітніх завдань. У відповідних програмах середніх та старших шкіл акцент зроблено на вирішенні оздоровчих питань [10].

Інформація щодо видів спорту та різновидів рухової активності, які найчастіше включаються вчителями у шкільні програми із фізичного виховання, є цікавою насамперед у контексті запровадження нової вітчизняної програми. Вона передбачає низку варіативних модулів, які базуються на певних видах спорту.

Так, на запитання «Які види рухової активності пропонуються у вашій школі?» учителі середніх шкіл США дали відповіді, що наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Найпоширеніші різновиди рухової активності у школах США (n=1211)

Варіанти відповідей	Початкова школа (%)	Середня школа (%)	Старша школа (%)	Загалом (%)
1. Баскетбол	91	96	94	93
2. Персональний фітнес	85	89	92	88
3. Волейбол	82	93	91	88
4. Стрибки зі скакалкою	97	85	66	86
5. Футбол (європейський)	84	85	81	83
6. Бейсбол/софтбол	64	85	84	75
7. Американський футбол	63	88	78	74

8. Танці	83	67	51	70
9. Дисковий спорт (метання тарілок фрісбі)	60	74	78	69
10. Різновиди хокею	62	73	56	64
11. Боулінг	74	43	43	57
12. Теніс	48	53	74	56
13. Легка атлетика	58	60	46	56
14. Важка атлетика	18	63	93	50
15. Гандбол	19	50	60	39
16. Гольф	27	37	40	34

Отже, найпопулярнішим видом спорту в середніх школах США є баскетбол. Він практикується у понад 90% усіх середніх навчальних закладів. Поряд із традиційними для нас видами спорту в шкільних програмах США трапляються й досить оригінальні.

Насамперед це хегames (використання спеціальних комп'ютерних симуляторів, які передбачають рухову активність людини), що практикується у 31% шкіл; гольф; метання тарілок фрісбі; скейтбордінг тощо.

Як свідчать дані таблиці, однією із найпоширеніших форм рухової активності в школах США є так званий персональний фітнес. Він використовується у 88% середніх шкіл [10]. У контексті вищезгаданих даних цікавим видається факт переважання в середніх школах США традиційного для європейців футболу, тоді як популярний там американський футбол практикується в дещо меншій кількості навчальних закладів.

Звертає на себе увагу й та особливість, що поширена в більшості українських освітніх закладах легка атлетика практикується лише в 56% американських шкіл.

Зазначимо, що в доступній літературі ми не зустрічали характерних для нашої системи освіти структурованих програм із фізичного виховання. Одним із найважливіших документів, згідно з якими проводяться заняття з фізичної культури, є спеціальні інструкції, які розробляються на основі рекомендацій відповідних державних структур та затверджуються відділами освіти відповідних штатів [7]. Ці інструкції є своєрідними аналогами вітчизняної програми з фізичної культури.

Усі нормативні документи у сфері фізичної культури та спорту незалежно від законодавства штату, в якому вони були прийняті, повинні базуватися на національних стандартах, які розроблені NASPE (Національною асоціацією спорту та фізичного виховання).

NASPE – одна із ключових організацій, що займається програмно-нормативним забезпеченням різних форм фізичного виховання. У рекомендаціях цієї асоціації зокрема наголошується на тому, що шкільні програми із фізичного виховання повинні розроблятися з метою забезпечення регулярної та структурованої рухової активності й слугувати засобом для покращення здоров'я дітей в Америці.

Схожі рекомендації зазначені у документі, розробленому Департаментом охорони здоров'я та соціальних служб, під назвою «Стратегія вдосконалення якості фізичного виховання».

У цій стратегії учням та студентам пропонується щоденна рухова активність (від помірної до великої) тривалістю 60 хвилин з метою зниження ймовірності розвитку серцевих захворювань, діабету другого типу та ожиріння.

У цій же стратегії йдеться про те, що однією із основних вимог до шкільних програм з фізичного виховання є необхідність забезпечення не менше ніж 50% часу для безпосередньо рухової активності [8].

Результати досліджень також свідчать про те, що залучення до занять щоденним фізичним вихованням протягом 1991-1995 років знизилося і не змінювалося протягом періоду із 1995 по 2003р. У 2003 році третина школярів не була залучена до мінімального рекомендованого рівня помірної або інтенсивної фізичної активності [6].

Питанням фізичного виховання, зокрема розробкою відповідних рекомендацій та програм, займається досить велика кількість структур, до компетенції яких входить діяльність і в інших сферах.

Наприклад, такі організації, як Американське онкологічне товариство, Американська асоціація діабету, а також Американська асоціація серця проводять власні дослідження, на основі яких розробляються рекомендації щодо занять руховою активністю [5].

Згаданими організаціями фізичне виховання розглядається як невід'ємна складова шкільної освіти, спрямована на забезпечення здоров'я та благополуччя учнів середніх шкіл. Фізичне виховання також визнається центральним компонентом шкільних програм охорони здоров'я, метою яких є насамперед профілактика ожиріння та супутніх цьому явищу захворювань серцево-судинної системи.

Велика кількість програм із фізичного виховання систематизована на спеціальному веб-порталі під назвою «PHYSICAL EDUCATION CENTRAL». Цей електронний ресурс дозволяє будь-якому користувачеві знайти програму тренування, яка б відповідала його віку, статі та вподобанням. Згадані програми нагадують спрощений варіант звичного для нас конспекту уроку з фізичної культури на певну тему (гімнастика, баскетбол, волейбол тощо).

ВИСНОВКИ

1. Програми із фізичного виховання, що застосовуються в середніх школах США, є досить різносторонніми. Вони включають велику кількість різновидів організованої рухової активності, які практикуються в тій чи іншій школі залежно від матеріально-технічного та кадрового забезпечення, а також уподобань учнів. Спільною рисою для усіх шкільних програм з фізичного виховання є відповідність державним стандартам у сфері фізичної культури.
2. Характерними рисами системи фізичного виховання школярів у США є широке застосування принципів максимальної індивідуалізації та диференціації навчання
3. Участь у формуванні програм з фізичного виховання, що застосовуються в середніх школах США, приймають насамперед організації загальнодержавного значення, відповідні виконавчі структури окремих штатів, батьківські комітети, учителі та учні. Рекомендації щодо рухових режимів для школярів надаються організаціями, пов'язаними зі сферою охорони здоров'я.
4. У цій країні існує декілька моделей побудови програми з фізичного виховання, а саме : - модель «Розвивальне фізичне виховання»; - програма «Ігри-пригоди»; - програми оздоровчого спрямування; - модель «Інтегративне фізичне виховання»; - програми спортивного спрямування. На думку американських фахівців, ефективне використання запропонованих моделей в окремо взятій школі можливе лише за умов врахування низки факторів, які обумовлюють якість реалізації програми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Альджамалави А.Ю. Обоснование системы оценки и нормативов физической подготовленности юношей Палестины: Автореф. дис... канд. н. по физ. восп. и спорту /А.Ю. Альджамалави. – К.: НУФВСУ, 1999. – 21с.
2. Бальсевич В.К. К вопросу о многолетнем планировании физкультурно-спортивной подготовки детей и подростков /В.К.Бальсевич. – М.: Физкультура и спорт, 1988. – 78 с.
3. Вдовичин І.Я. Засоби та форми загартування в епоху Київської Русі / Вдовичин І.Я. // Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів та студентів в Україні: Матеріали IV Всеукр. студент. наук. конф. – Суми, 2004. – С. 36-40;
4. Волков Л.В. Спортивный стиль жизни как основа олимпийского образования детей и молодежи различных регионов мира Л.В.Волков, Н.Е.Пангелова //Наука в олимпийском спорте. - №2. – 2007. – С.110-114.
5. Волков Л.В. Теория и методика детского и юношеского спорта. – К.: Олимпийская литература, 2002. – 296 с.
6. Дутчак М. Концептуальні напрями вдосконалення системи фізичного виховання школярів і студентів для впровадження здорового способу життя /М.Дутчак, Т.Круцевич, С.Трачук //Спортивний вісник Придніпров'я. - №2. – 2010. – С.116-120.
7. Клепиков В.З. Физическая культура и спорт в Китае /В.З.Клепиков, Г.П.Клепикова //Физическая культура в школе. - №2,3. – 2002. – С.21-30.
8. Круцевич Т.Ю. Основні напрями вдосконалення програм фізичного виховання школярів /Т.Ю.Круцевич //Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2006. - №4. – С. 20-27.
9. Круцевич Т.Ю. Рекреация у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник /Т.Ю.Круцевич, Г.В.Безверхня. – К.: Олімп. л-ра, 2010. –248 с.

10. Москаленко Н.В. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закладів] /Н.В.Москаленко, О.В.Шиян. – Дніпропетровськ: Інновація, 2011. – 238 с.
11. Осадчая Т.Ю. Физическое воспитание школьников в США: учеб. пособие [для студ. вузов физ. восп. и спорта] /Т.Ю.Осадчая, И.Г.Максименко. – К.: Олимп. л-ра, 2008. – 144 с.
12. Турчик І.Х. Виховання соціальної поведінки та організаторських здібностей у процесі занять фізичним вихованням (на прикладі шкіл Англії) // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С. С. Єрмакова – Х.; Л., 2003. – №17. – С. 47-51.
13. Турчик І.Х. Застосування модульної системи на уроках фізичного виховання (на прикладі навчальної програми середніх шкіл Англії): Метод. рек. – Трускавець: Плеяда, 2005. – 66 с.
14. Турчик І.Х. Історичні аспекти розвитку фізичного виховання і спорту в Англії // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. / За ред. С. С. Єрмакова. – Х., 2004. - №15. – С. 151 – 156.
15. Турчик І.Х. Особливості фізичного виховання школярів Великої Британії // Молода спортивна наука України: Зб. наук. статей в галузі фіз. культури та спорту. Вип.7. – Л., 2003. - Т.2. – С.172 – 175.